

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE

Förslag till första tilläggsbudget för år 2000

1999-2000

nr 3

FR nr 14

FM nr 36

SAMMANFATTNING

Landskapsstyrelsens förslag

Landskapsstyrelsen föreslår att lagtinget antar ett förslag till första tillägg till budgeten för år 2000. Förslaget till tilläggsbudget balanserar på ett netto om 40.574.000 mark.

Motionen

I anslutning till tilläggsbudgeten har en finansmotion inlämnats.

Utskottets förslag

Utskottet föreslår att landskapsstyrelsens förslag till tilläggsbudget godkänns med en av utskottet föreslagen ändring och att finansmotion nr 36/1999-2000 förkastas. Enligt utskottets förslag skall ett anslag upptas om 400.000 mark under Ålands naturbruksskola för att täcka kostnaderna för renoveringen av fuktskadorna i skolans huvudbyggnad. Utskottets förslag innebär att den planerade renoveringen av tredje våningen i det gamla skolhuset inte behöver framskjutas till följd av om disponering av medel. Budgetens slutsumma höjs enligt förslaget till 40.974.000 mark.

UTSKOTTETS SYNPUNKTER

Allmän motivering

Utskottet konstaterar att landskapsstyrelsens förslag till tilläggsbudget innehåller flera tilläggsanslag som berör principiellt viktiga frågeställningar. Av motiveringarna framgår bland annat att landskapsstyrelsen nått en uppgörelse med riket om att landskapet skall överta hanteringen av LFA-stödet och underhålls- och kostnadsansvaret för småbåtsfarlederna, vilket kommer att belasta landskapets budget på lång sikt. På samma sätt innebär anslaget för räntestöd och landskapsborgen för bostadsproduktion att utgifterna ökas på sikt.

Utskottet konstaterar att frågan om sjöfartsnäringens verksamhetsbetingelser fortfarande är högaktuell. Enligt framställningen arbetar landskapsstyrelsen för ett nytt sjöfartsregister enligt EU-modell. Då egentligt underlag för en diskussion saknas i detta skede har utskottet inte tagit ställning i frågan utan inväntar landskapsstyrelsens utlovade meddelande.

Enligt framställningen kommer landskapet från och med år 2000 att förutom miljöstödet även

handha LFA-stödet. Eftersom det mycket sent stod klart att landskapet skulle överta administrationen av LFA-stödet har landskapsstyrelsen på grund av tidsbrist utarbetat ett program som utgår ifrån rikets finansieringsram för stödet. Utskottet har fått försäkringar om att övertagandet av LFA-stödet med tiden kan komma att innebära ökade möjligheter att utforma en egen jordbrukspolitik för landskapet. Det är aktuellt att ändra reglerna för stödet vilket kan medföra att anpassningar som bättre tar hänsyn till åländska förhållanden kommer att medges. Med anledning av jordbrukets problematiska framtidsutsikter bör jordbrukspolitiken lyftas upp på lagtingets dagordning antingen i anslutning till ordinarie budget eller i form av ett meddelande.

Beträffande landskapsstyrelsens eventuella avsikter att inleda förhandlingar om ändring av avräkningsgrunden för klumpsumman efterlyser utskottet närmare information. Lagtinget bör ges tillfälle att ta ställning till frågan t.ex. i samband med den ordinarie budgeten.

Under beredningen har utskottet tagit del av landskapsstyrelsens förslag till mål 2- och mål 3-program för Åland 2000-2006. Landskapsstyrelsen har som målsättning att koncentrera gemenskapsinsatserna i landskapet och eftersträva en förenklad administration. Olika typer av gemenskapsinsatser skall samordnas och överensstämja med landskapspolitiken. För att förverkliga detta har ansvaret för programmen fördelats mellan näringsavdelningen och utbildnings- och kulturavdelningen. Landskapsstyrelsen föreslår i enlighet med detta att två tillfälliga tjänster inrättas samtidigt som anslaget Stöd för kompetens i arbetslivet inom mål 3-programmet flyttas från näringsavdelningen till utbildnings- och kulturavdelningen. Utskottet ställer sig positivt till dessa åtgärder då en bättre koordination mellan de olika programmen och mellan de ansvariga avdelningarna torde ge samordningsvinster.

Detaljmotivering

INKOMSTER

39. Avd SKATTER OCH AVGIFTER AV SKATTENATUR, INKOMSTER AV LÅN OCH FINANSIERINGSINKOMSTER

30. UPPTAGNA LÅN

39.30.90 Finansieringslån (+ 400.000)

Utskottet föreslår att anslaget höjs med 400.000 mark för att balansera den föreslagna ändringen i moment 46.44.75 som rör renoveringen av det gamla skolhuset på Ålands naturbruksskola.

UTGIFTER

42 Ht. LANDSKAPSSTYRELSEN

40. LAGBEREDNINGEN

42.40.01. Verksamhetens utgifter (VR)

Utskottet ser positivt på landskapsstyrelsens förslag att utöka personalresurserna på lagberedningen. Med hänvisning till finansutskottets motiveringar i betänkandet till budgeten år 2000 vill utskottet dock framhålla behovet av en översyn av anställningsvillkoren för de anställda vid lagberedningen inför nästa års budget.

43 Ht. KANSLIAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

27. ELSÄKERHET OCH ENERGI

43.27.40 Understöd för befrämjande av förnybar energi

Utskottet föreslår efter omröstning att landskapsstyrelsens förslag godkänns. Beslutet biträdades av vice ordföranden Holmberg samt ledamoten Jan-Erik Mattsson och ersättaren Strand.

46 Ht. UTBILDNINGS- OCH KULTURAVDELNINGENS FÖRVALTNINGS-OMRÅDE

03. STUDIESERVICEENHETEN

46.03.50 Studiepenning (F)

Det föreslagna anslaget hör samman med en lagframställning som avlämnats till lagtinget. I framställningen föreslås att de studerande som inte längre kan erhålla bostadsbidrag med stöd av bostadsbidragslagen skall erhålla detta med stöd av lagen om studiestöd. Ändringen följer motsvarande lagändring i riket. Med tanke på rättsäkerheten är det viktigt att det finns en lag till grund för fördelningen av bidraget. I likhet med landskapsstyrelsen anser utskottet att de åländska studerandena skall ges samma ekonomiska möjligheter att studera som rikets studerande.

19. VUXENUTBILDNINGSENHETEN

46.19.40 Stöd för kompetens i arbetslivet

I ltl Lasse Wikslöfs finansmotion nr 36/1999-2000 föreslås att anslaget under momentet höjs med 50.000 mark för kampanjen Orka till pension.

Landskapsstyrelsen föreslår att 750.000 mark upptas under momentet för Mål 3-programmet för Åland 2000-2006. I motiveringarna till momentet föreslås att företag skall kunna söka medel för utbildningsinsatser ur de anslagna medlen

inom ramen för Mål 3-programmet för Åland. Utskottet har under behandlingen av tilläggsbudgeten fått del av information om den kampanj som omnämns i finansmotionen. Kampanjen syftar bland annat till att erbjuda utbildning till företag. Enligt utskottets bedömning kan kampanjen vara av intresse för åländska företag. Det torde dock inte föreligga något hinder mot att företag beviljas medel ur anslaget under detta moment för deltagande i kurser av det slag som avses i motionen. Eftersom de anslagna medlen kan användas för det ändamål som motionen avser föreslår utskottet att motionen förkastas.

Under beredningen har utskottet noterat att den lagstiftning som reglerar bildningsförbundens verksamhet är ålderdomlig och inte anpassad efter dagens förhållanden. Utskottet emotser därför att landskapsstyrelsen så snart som möjligt vidtar de åtgärder som är nödvändiga för att lagstiftningen skall kunna förnyas.

44. ÅLANDS NATURBRUKSSKOLA

46.44.75 Renovering av fastighet (R) (+ 400.000)

I tilläggsbudgeten föreslås att den planerade renoveringen av det gamla skolhusets tredje våning skall skjutas upp och att de budgeterade medlen i stället skall omdisponeras och användas för att åtgärda de vattensador som uppstått i huvudbyggnadens tak- och väggkonstruktioner. Utskottet har erfarit att den planerade renoveringen av den gamla skolbyggnaden redan har projekterats. Ombyggnaden är angelägen eftersom landsbygdscentret är i stort behov av tilläggsutrymmen. Ombyggnaden är dessutom en förutsättning för att Ålands landsbygdscentrum skall kunna utvecklas såsom planerats. Enligt utskottet är kostnaderna och arbetsinsatsen för att åtgärda vattenskadorna i huvudbyggnaden inte av sådant omfång att de bör leda till att renoveringen av det gamla skolhuset skjuts upp. Utskottet föreslår därför att ett anslag tas upp till ett belopp som täcker de beräknade kostnaderna för saneringen och reparationen av vattenskadorna.

50. ÅLANDS VÅRDINSTITUT

46.50.20 Verksamhetens utgifter (VR)

Landskapsstyrelsen föreslår ett tilläggsanslag om 440.000 mark för upphyrning och iordningställande av tilläggsutrymmen för undervisningslokaler. Antalet sökande till utbildningarna vid vårdinstitutet har ökat under det senaste året, vilket antas bero på att det allt oftare ställs krav på utbildad arbetskraft, t.ex. inom hemvården. Vårdinstitutet erbjuder utbildning på gymnasialstadienivå samtidigt som det är en av de fem programansvariga skolorna inom Ålands yrkeshögskola. I kulturutskottets betänkande om landskapslagen om försöksverksamheten med yrkeshögskoleutbildningen efterlystes en utvärdering av yrkeshögskolan till våren 1999. Någon sådan har ännu inte avgetts till lagtinget. Utskottet vill därför i detta sammanhang framhålla att den efterfrågade utvärderingen är nödvändig som

beslutsunderlag när ställning skall tas till hur de aktuella skolorna skall utvecklas framöver.

47 Ht. NÄRINGSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

01. ALLMÄN FÖRVALTNING

47.01.01 Verksamhetens utgifter (VR)

Utskottet har erfårit att arbetet med skogscertifiering fortgår, men att mycket arbete ännu återstår innan projektet är genomfört. Landskapsstyrelsen föreslår därför att medel anslås för avlönande av en tillfällig projektledare för att leda arbetet. Förslaget tillstyrks då det enligt utskottet är angeläget att arbetet med skogscertifieringen avancerar.

03. NÄRINGSLIVETS FRÄMJANDE

47.03.88 Aktieteckning i bolag (R)

Utskottet föreslår efter omrösning att landskapsstyrelsens förslag godkänns. Beslutet biträdades av vice ordföranden Holmberg samt ledamoten Jan-Erik Mattsson och ersättaren Strand.

48 Ht. TRAFIKAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

30.VÄGAR, BROAR, HAMNAR OCH LINFÄRJOR

48.30.23 Utgifter för underhåll av farleder

Utskottet har erhållit information om det avtal som slutits mellan landskapsstyrelsen och Skärgårdshavets sjöfartsdistrikt om övertagandet och underhållet av de grunda farlederna på Åland. Enligt avtalet övertar landskapsstyrelsen ansvaret för de grunda farlederna i enlighet med gällande lagstiftning från den första januari 2000. Sjöfartsdistriktet skall från samma tidpunkt tillsvidare sköta underhållet av de i avtalet angivna farlederna mot överenskomna avgifter. Utskottet konstaterar att landskapsstyrelsen framledes kan bjuda ut underhållet på entreprenad.

Genom övertagandet får landskapsstyrelsen möjlighet att själv besluta om vilka farleder som skall hållas öppna. Enligt utskottet är detta positivt, speciellt med tanke på småbåtsturismen.

ÄRENDETS BEHANDLING

Lagtinget har den 10 april 2000 inbegärt finansutskottets yttrande över framställningen.

Utskottet har i ärendet hört landskapsstyrelseledamöterna Gun Carlson och Roger Jansson,

finanschefen Dan E. Eriksson, förvaltningschefen Björn-Olof Ehrnström, avdelningschefen Yvonne Eliasson, skogsbruksingenjören Torbjörn Enqvist, styrelseordföranden i Ålands Industrihus Ab och Ålands Utvecklings Ab Anders Eriksson, verkställande direktören för Ålands Utvecklings Ab Karl-Göran Eriksson, styrelseordföranden Solveig Eriksson och verksamhetsledaren Gun-Britt Fröman för Ålands bildningsförbund, verkställande direktören för Ålands Industrihus Ab Monika Hansen, tekniska inspektören Göran Holmberg, t.f. avdelningschefen Carin Holmqvist, elinspektören Jan Kahlroth, överingenjören Sven-Olof Lindfors, styrelseordföranden för Arbetarnas bildningsförbund Birger Lindholm, verkställande direktören för Ålands Producentförbund Henry Lindström samt verksamhetsledaren för Arbetarnas Bildningsförbund Inga-Britt Wirta.

I ärendets avgörande behandling deltog ordföranden Viveka Eriksson, vice ordföranden Holmberg, ledamöterna Jan-Erik Mattsson, Sjöblom och Dennis Jansson (delvis) samt ersättaren Jörgen Strand (delvis).

Ordföranden Viveka Eriksson och ledamoten Sjöblom har fogat en gemensam reservation till betänkandet.

UTSKOTTETS FÖRSLAG

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet

att Lagtinget antar landskapsstyrelsens förslag till första tillägg till budget för år 2000 med följande ändringar:

Landskaps styrelsens förslag	Finans- utskottets förslag
------------------------------------	----------------------------------

INKOMSTER

Avdelning 39

39.	SKATTER OCH AVGIFTER AV SKATTENATUR, INKOMSTER AV LÅN OCH FINANSIERINGSINKOMSTER	30 992 000	31 392 000
39.30.	UPPTAGNA LÅN	9 489 000	9 889 000
39.30.90.	Finansieringslån	9 489 000	9 889 000
	Inkomsternas totalbelopp	40 574 000	40 974 000

UTGIFTER

Huvudtitel 46

46.	UTBILDNINGS- OCH KULTURAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOM- RÅDE	8 631 000	9 031 000
46.44.	ÅLANDS NATURBRUKSSKOLA	0	400 000
46.44.75.	Renovering av fastighet (R)	0	400 000
	Utgifternas totalbelopp	40 574 000	40 974 000

Utskottet föreslår vidare

att Lagtinget förkastar finansmotion
36/1999-2000.

Mariehamn den 28 april 2000

Ordförande

Viveka Eriksson

Sekreterare

Marine Holm-Johansson

RESERVATION

Vi reserverar oss under två moment mot utskottets beslut.

Moment 43.27.40.

Landskapsstyrelsen föreslår att ett bidrag om 590.000 mk skall betalas till ett bolag som avser att införskaffa en mobil flishugg. Bidraget utgör 40 % av anskaffningskostnaderna.

Landskapsstyrelsen har inte redovisat vilken övergripande strategi som ligger till grund för bioenergiutvecklingen i landskapet. Vi anser därför att det inte finns skäl att i tilläggsbudget ta upp anslag för en flishugg som kommer att ha en överkapacitet då det gäller behovet av flistillverkning i landskapet. Behovet av flis är idag ungefär 20.000 kubikmeter per år och den tilltänkta flishuggen kan producera 40.000 kubikmeter. Mellanskillnaden kan eventuellt exporteras, men export av flis anses inte vara lönsamt .

Det finns ingen anledning att med medel avsedda för att befrämja förnyelsebar energi subventionera ett enskilt bolags uppbyggnad av en exportverksamhet.

Landskapsstyrelsen kan och bör framöver bevilja bidrag för biobränsleanläggningar och utbyggnad av fjärrvärmesystem som ansluts till dem. Detta kommer att leda till en ökad efterfrågan på flis, med andra ord skapas en marknad för många entreprenörer inom skogsindustrin. Om landskapet subventionerar både energiproduktionen och råvaruleveransen på det sätt som är tänkt skapas en osund monopolsituation med etableringshinder för andra bolag på leveransmarknaden. Bidraget till flistugg har för övrigt inte utannonserats och eventuella andra aktörer på marknaden har inte fått samma möjligheter.

Moment 47.03.88.

Landskapsstyrelsen föreslår att Ålands Utvecklings Ab utvecklas till ett riskkapitalbolag och att anslagen till Ålands Industrihus ab och Norra Ålands Industrihus Ab höjs.

Vi stöder satsningarna på infrastruktur som skall förstärka företagande i de olika regionerna. I detta sammanhang är den regionalpolitiska aspekten viktig.

Därför anser vi att anslaget till Industrihusen kan höjas, men vill samtidigt poängtera att det bör finnas en tydlig näringspolitisk målsättning där industrihusen skall stå för traditionell industriverksamhet. Industriverksamhet har höga initialkostnader i byggnader och maskiner och kräver stimulans från samhällets sida. Investeringar i kontorsfastigheter är tvivelaktiga eftersom det torde finnas en fungerande marknad där konkurrensen inte skall snedvridas.

Landskapsstyrelsen föreslår att verksamheten i Ålands Utvecklings Ab skall utvecklas.

Eftersom ÅUAB under en lång tid haft en passiv roll anser vi att det finns skäl att reaktivera bolaget. Det behövs personalförstärkningar och en strategi för verksamhetens utveckling. Den regionalpolitiska aspekten bör lyftas fram.

Utgångspunkten då bolaget startade var att sammanföra olika finansiärer med intresse för näringslivets utveckling och att aktivt söka företagare med nya affärsidéer och stimulera nyföretagande med en regionalpolitisk inriktning. Riskkapitalet skulle företagaren till största delen själv stå för.

Vi ställer oss mycket tveksamma till landskapsstyrelsens, i en tilläggsbudget framkastade, förslag att införa nya principer i näringspolitiken.

De föreslagna åtgärderna innebär att landskapet med samhällsmedel ger sig in i direkt affärsverksamhet med riskaspekten som strategi. Vi ifrågasätter bl.a. hur den erforderliga kompetensen skall byggas upp.

Om den åländska finans- och riskkapitalmarknaden är bristfällig bör offentliga åtgärder inriktas på att bland annat stimulera privat riskkapital med garantier för insatser.

Ålands Utvecklings Ab kan efter en konsolidering och med en tydlig strategi ha en roll inom det åländska näringslivet.

Satsningar på till exempel IT - utvecklingen, som nämnts i samband med ÅUAB, bör ske öppet och transparent, helst i ett eget bolag eller i projektform.

Det förefaller inte vara en genomtänkt affärsidé att blanda ihop flera verksamhetsinriktningar inom ett och samma bolag.

Vi anser mot bakgrund av de ovan framförda synpunkterna att momentet borde minskas med hälften, d.v.s. till 5 miljoner mark.

Vi som har politiskt ansvar för allmänhetens pengar och förväntas skapa bästa

möjliga förutsättningar för näringslivets utveckling måste kunna kräva att landskapsstyrelsen utarbetar tydligare strategier och klarare mål för näringspolitiken och IT - utvecklingen..

Mariehamn den 9 maj 2000

Viveka Eriksson

Anne-Helena Sjöblom